

STYRKET VELFÆRD OG GRØN VÆKST

**Budgetaftale for 2025-2028
30. september 2024**

Indhold

1. Byrådets budgetaftale for 2025-2028	1
2. Aftaleparternes prioriteringer	1
Velfærdsloft på ældre- og socialområdet	1
Velfærdsloft med særligt fokus på børn, unge og uddannelse	2
Bosætning, vækst og udvikling	6
Grøn omstilling, natur og miljø	11
3. Tekniske tilretninger af budgettet	13
4. Underskriftsside	14
Bilag 1. Overblik - ændringer til budgettet	15
Bilag 2. Budgetbalance 5 2025-2028	18
Bilag 3. Likviditetsudviklingen	18

1. Byrådets budgetaftale for 2025-2028

Aftaleparterne Socialdemokratiet, Slesvigsk Parti, Venstre, Nye Borgerlige, Dansk Folkeparti og Enhedslisten fremlægger hermed budgetaftalen for budgetåret 2025 samt overslagsårene 2026-2028. Det er dermed et samlet Byråd, der står bag budgettet og de kommende års prioriteter.

Budgetaftalen hviler på en stabil økonomisk drift af Sønderborg Kommune, der har givet mulighed for at tilføre ressourcer til målrettede serviceløft, at styrke indsatserne indenfor bosætning og vækst samt sikre, at der er det nødvendige personale til at understøtte den fortsatte udvikling.

Sønderborg Kommune har i de senere år arbejdet fokuseret på at styrke velfærden, sikre grøn omstilling, tiltrække nye borgere, uddannelser og arbejdspladser. Aftaleparterne glæder sig over, at kommunen fortsat er inde i en positiv udvikling på mange af disse områder. I dette års budgetaftale fastholdes disse prioritetsområder og indsatserne styrkes. I budgetaftalen 2025-2028 har aftaleparterne fokus på:

- at sikre børn og unge gode vilkår og rammer i hverdagen
- at understøtte bosætning og vækst
- at understøtte den grønne omstilling
- at forbedre vedligehold af de fysiske aktiver (bygninger, veje, grønne områder m.v.)

Årets budgetaftale indgås samtidig med, at der er en lang række igangværende og nye reformer, der berører kommunernes opgaver, udvikling og økonomi i de kommende år.

Aftaleparterne er enige om at fastholde målsætningen om en kassebeholdning på minimum 100 mio. kr. (minimum 1.350 kr. pr. borger) med henblik på at kunne imødegå såvel indtægts - som udgiftsudfordringer samt være i stand til at gribe muligheder for eksempelvis køb af arealer og bygninger.

2. Aftaleparternes prioriteringer

Aftaleparterne har i dette års budgetaftale tilført yderligere midler for over 100 mio. kr. med henblik på at styrke en række områder. I de følgende afsnit er aftaleparternes konkrete prioriteringer beskrevet.

Velfærdsloft på ældre- og socialområdet

Aftaleparterne bemærker indledende, at ældreområdet er det område, der i årene 2025-2028 har fået det højeste budgetløft. I årene 2025-2028 har kommunens ældreområde fået et særligt løft med de ekstraordinære midler til demografi, som parterne besluttede ved budgetaftalen 2024, og de midler til kvalitetsløft af ældreplejen, som var en del af økonomiaftalen mellem KL og Regeringen.

I alt er der i 2025 tilført ældreområdet et løft på netto 18 mio. kr. I overslagsårene stiger budgetløftet, idet såvel det ekstraordinære løft til demografi samt midlerne til kvalitetsløftet, jf. økonomiaftalen, har en stigende profil.

Aftaleparterne er enige om, at en del af de midler, som er afsat til kvalitetsløft, øremærkes en "Spireordning", hvor unge får et fritidsjob på kommunens plejecentre. I alt disponeres 350 t. kr. årligt hertil.

Der er ligeledes enighed om, at Social-, Senior- og Handicapudvalget, inden for deres budgetramme, disponerer 150 t. kr. årligt 2025 til 2027 til at afholde udgifter for voksne med udviklingshæmning i forbindelse med deres deltagelse i idrætsaktiviteter. Tiltaget evalueres i første halvår 2027.

Botilbuddet Bosager

Botilbud Bosager består p.t. af 42 boliger til borgere med betydelig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Der er ikke andre botilbud i Sønderborg Kommune, der kan imødekomme det behov for specialiseret støtte, som borgerne på Bosager har, og derfor ønsker aftaleparterne at udvide kapaciteten med 10 pladser.

Aftaleparterne ønsker, at Social-, Senior- og Handicapudvalget udarbejder et projekt for udvidelse af botilbuddet Bosager med henblik på, at udvidelsen kan ibrugtages medio 2027. Ca. 40 procent af botilbuddets beboere er ældre borgere, og det er derfor vigtigt, at boligerne bliver ældrevenlige, og at der er indtænkt velfærdsteknologiske løsninger, som matcher målgruppen.

Der afsættes 5.000 t. kr. til udbygningen og derudover afsættes øgede driftsmidler på 1.800 t. kr. i 2027 og fremefter. Fra 2028 og frem vil Social-, Senior- og Handicapudvalget medfinansiere yderligere driftsudgifter i samme størrelsesorden, henset til at en række af pladserne vil blive anvendt af ældre borgere.

Velfærdsløft med særligt fokus på børn, unge og uddannelse

Med budgetaftalen 2024-2027 stod et samlet byråd sammen om "skolernes årti", der indeholder massive investeringer i de fysiske rammer på kommunens folkeskoler fra 2025-2035 med årligt 50 mio. kr. Nordals-, Gråsten- og Alssund-skolen er prioriteret og under projektering.

Dette års budgetaftale bygger videre på den prioritering, idet aftaleparterne helt grundlæggende ønsker at skabe rammerne for, at børn og unge i Sønderborg Kommune får gode tilbud, der kan understøtte dem i at opnå den trivsel og de færdigheder, der giver dem mulighed for at opnå et voksenliv med uddannelse og job. Der er således fokus på såvel dagtilbud, familierne, inklusion, skoletiden samt studieliv med henblik på at understøtte, at flest muligt kommer godt ind i voksenlivet.

Øget kompleksitet på børne- og familieområdet

Aftaleparterne ønsker at sikre den nødvendige kapacitet til at behandle et voksende antal komplekse børne- og ungesager samt et stigende antal underretninger om børn og familier i vanskelige situationer. Der er tale om sager med en høj kompleksitet, hvor der er behov for at sikre den nødvendige tid til dialog, vejledning og til at inddrage barnets perspektiv. Arbejdet skal ses i sammenhæng med "Barnets Lov", der er under implementering.

Derfor tilføres forvaltningen 2.235 t. kr. årligt i 2025-2027, mens der i 2028 og fremefter videreføres 650 t. kr.

Familiepolitik

Aftaleparterne er enige om, at familiernes perspektiv skal fylde mere på tværs af politikområderne i Sønderborg Kommune. Derfor afsættes 250 t. kr. i 2025 til udarbejdelse af en Familiepolitik, der skal sætte rammerne for den fortsatte udvikling af Sønderborg som en familievenlig kommune. Opgaven forankres i Børne- og Uddannelsesudvalget med inddragelse af øvrige relevante udvalg.

Styrket inklusionsindsats og kompetenceudvikling i dagtilbud og skoler

Med henblik på at styrke inklusionsindsatsen og sikre den faglige kompetenceudvikling blandt personalet i dagtilbud og skoler afsætter aftaleparterne 1.800 t. kr. årligt fra 2025 og fremefter. Budgettet tilføres Børne- og Uddannelsesudvalget, der tager stilling til, hvordan midlerne konkret og bedst anvendes til at styrke inklusionsindsatsen og kompetenceudviklingen i dagtilbud og skoler. Den udvidede indsats drøftes i arbejdsgruppen "Skolernes årti – Fremtidens skole".

Styrket dansk- og matematikundervisning

Der er behov for at styrke indsatsen for, at flere elever består fagene dansk og matematik ved folkeskolernes afgangseksamen. Aftaleparterne afsætter 800 t. kr. i 2025 og 2.000 t. kr. fra 2026 og fremefter til Børne- og Uddannelsesudvalget. Midlerne suppleres med eventuelle tilskud fra staten til opgaven.

Social- og sundhedsfremmende skole

Aftaleparterne ønsker, at Børne- og Uddannelsesudvalget har mulighed for at tilbyde social- og sundhedsfremmende foreninger at deltage i Åben Skole-lignende forløb. Udvalget afklarer, hvorvidt et samarbejde herom kan etableres. Aftaleparterne afsætter årligt 150 t. kr. i årene 2025-2027. Ordningen evalueres i 2027.

Danskundervisning i tyske skoler

Aftaleparterne afsætter 150 t. kr. årligt fra 2025 og fremefter til danskundervisning af tosprogede i tyske skoler. Indsatsen er målrettet de tyske tilflyttere, som bosætter sig i Sønderborg Kommune. Hjemmelsgrundlaget for kommunale tilskud til fri- og privatskoler skal afklares af Børne- og Uddannelsesudvalget, hvortil midlerne tilføres.

Børnevenlig by og kommune

Aftaleparterne er enige om at afsætte ressourcer til, at Sønderborg kan certificeres som Unicef Børnevenlig by og kommune, herunder til etablering af børneråd, der skal sikre inddragelse af børnenes perspektiv i de lokale beslutningsprocesser. Til arbejdet afsættes 500 t. kr. i 2025 stigende til 1.000 t. kr. i 2027 og fremefter til Børne- og Uddannelsesudvalget.

Musikforløb i daginstitutionerne

Sønderborg Musikskole har, som en prøvehandling, afviklet musikforløb for børn i en række af kommunens daginstitutioner. Projektet har vist, at musik styrker sprogudviklingen og fællesskabet samt fungerer som et kulturskabende element for børn og personale helt ned i vuggestuen. Aftaleparterne afsætter 250 t. kr. årligt i 2025-2027 til at projektet kan fortsætte med at skabe musikalske oplevelser for kommunens børn.

Opgaven forankres i Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab, der gennemfører en evaluering primo 2027.

Rådgivning til unge om seksuel sundhed

Et sundhedsfagligt rådgivningstilbud skal styrke de unges seksuelle sundhed og trivsel, samt give de unge bedre mulighed for at træffe sunde og sikre valg, blandt andet for at forebygge seksuelt overførte sygdomme, uønskede graviditeter mv.

Aftaleparterne afsætter 300 t. kr. årligt, i perioden 2025-2027, til at oprette et tilbud, hvor unge i Sønderborg Kommune har nem og gratis adgang til hjælp, herunder rådgivning, forebyggelse og test.

Budgettet tilføres Sundhedsudvalget, der træffer beslutning om, hvilke initiativer der kan igangsættes. Opgaven forventes at blive løst i samarbejde med regionen i henhold til den igangværende dialog om samarbejde og medfinansiering fra region/stat.

Udvalget evaluerer indsatserne i 2027.

Udvidelse af tandklinik

Med henblik på at den planlagte ombygning af tandklinikken kan kombineres med en udvidelse, afsætter aftaleparterne 3.500 t. kr., fordelt over 2025 og 2026, til at samle tandplejens borgerrettede aktiviteter, herunder konsultationer og undervisning. Behovet for ombygning og udvidelse hænger sammen med, at der med finanslovsaftalen for 2022 blev indført vederlagsfri tandpleje til unge mellem 18 og 21 år via den kommunale børne- og ungdomstandpleje.

Projektudvikling af daginstitution i Dybbøl

Aftaleparterne er opmærksomme på, at der i Dybbøl vil være behov for at øge kapaciteten inden for dagtilbudsområdet. Aftaleparterne ønsker, at der senest 3. kvartal 2025 er sket en afklaring af muligheder og udarbejdet projektforslag til en øget daginstitutionskapacitet og afsætter hertil 500 t. kr. i 2025. Forslaget skal samtidig sikre, at den bygningsmæssige standard øges, for generelt at øge kvaliteten i dagtilbudsområdet.

Investeringsbehovet vil herefter kunne indgå i forbindelse med drøftelserne af budget 2026-2029 med henblik på, at en institution kan være klar senest i 2030.

Børneunivers i Rinkenæs

Aftaleparterne afsætter 500 t. kr. i 2025 til at understøtte arbejdet med etablering af et Børneunivers i Rinkenæs.

Støtte og vejledning til unge studerende

Sønderborg Kommune er en stærk og attraktiv uddannelsesby og det er igennem de seneste år lykkedes at tiltrække flere nye uddannelser og mange nye studerende. For at give de studerende en god studietid i Sønderborg ønsker aftaleparterne, at der i samarbejde med StudieBolig Syd ansættes en social vicevært.

En social vicevært skal understøtte, at flest mulige studerende bliver en del af sociale fællesskaber og netværk, samt yde støtte og vejledning til de unge, der oplever udfordringer i forbindelse med studielivet i Sønderborg. Aftaleparterne afsætter hertil 600 t. kr. årligt i 2025-2027. Indsatsen evalueres i 2027.

Ungekultur

Aftaleparterne ønsker at styrke ungefællesskaber og skabe endnu bedre rammer for livet som ung i Sønderborg Kommune. Derfor afsættes 250 t. kr. i 2025-2027 til initiativer inden for ungekultur under Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab.

Studieboliger

I takt med, at Sønderborg er lykkedes med at tiltrække flere uddannelser, og at et stigende antal studerende vælger at læse på blandt andet Syddansk Universitet i Sønderborg, er der behov for flere studieboliger. I første omgang afsætter aftaleparterne midler til etablering af midlertidige studieboliger, der skal medvirke til at sikre det akutte behov for flere boliger frem til, at der kan etableres permanente løsninger. Aftaleparterne afsætter 3.000 t. kr. i hvert af årene 2025 og 2026 med henblik på dels midlertidige boliger dels eventuelt indskud i landsbyggefonden ved etablering af boliger.

Studiepraktik og studiejob

Sønderborg får flere studerende i de kommende år i takt med, at flere uddannelser og studiepladser kommer til byen. Aftaleparterne ønsker, at der skabes en bevidsthed herom i kommunens forvaltninger. Kommunen kan give de studerende indblik i den kommunale verden og bidrage til deres konkrete erhvervs erfaring. Der kan etableres opgavesamarbejde, studiepraktik og studiejobs, som bidrager til de studerendes uddannelse.

Yderligere udbredelse af Solsikkesnoren

Med budgetaftalen 2024-2027 var aftaleparterne enige om at tilslutte sig solsikkesnorsprogrammet for at forbedre serviceoplevelsen for borgere med usynlige handicap, som f.eks. autisme, ADHD, demens, PTSD, nedsat hørelse, ordblindhed eller angst.

Aftaleparterne afsætter 100 t. kr. i årene 2026-2028 til yderligere udbredelse af Solsikkesnoren. I 2025 skal arbejdet evalueres med henblik på tilretning og tilpasning af arbejdet. Ultimo 2027 ønsker aftaleparterne en evaluering af resultaterne af ordningen.

Arbejdspligt

"Aftale om en ny arbejdspligt" er en del af Regeringens forlig om et nyt kontanthjælpssystem. Det betyder for Sønderborg Kommune, at estimeret 220 personer bliver omfattet af arbejdspligten, heraf langt hovedparten fra 1. januar 2025 og de resterende fra 1. juli 2025.

Borgere, der omfattes af arbejdspligten, skal deltage i beskæftigelsesrettede aktiviteter i op til 37 timer om ugen. Indsatsen skal tilrettelægges under hensyn til den individuelle borgers helbredsmæssige situation, så timetal kan nedsættes og aktiviteter tilpasses den enkelte.

Beskæftigelsesrettede aktiviteter søges etableret f.eks. hos SONFOR og på Alsmic. På Alsmic ved samarbejde med FGU (forberedende grunduddannelse) om anvendelse af faciliteterne. Der er behov for en række initialinvesteringer, som udgifter til blandt andet faciliteter, materiel, materialer, værktøj, it, inventar m.v. Aftaleparterne er enige om, at Arbejdsmarkedsudvalget i 2025 omprioriterer 4.000 t. kr., fra mindreforbrug på overførselsudgifter i 2024, til dækning af disse udgifter.

Bosætning, vækst og udvikling

I Sønderborg Kommune er ambitionen at være en bæredygtig kommune i vækst og udvikling og der er en målsætning om i 2030 at have 2.000 flere arbejdspladser og et indbyggertal på 77.000.

I Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst beskrives kommunens fokus på at tiltrække og fastholde flere studerende og borgere i den erhvervsaktive alder og styrke erhvervsfremmeindsatsen. Der skal være et øget fokus på iværksætterier og vækst i SMV'erne.

Aftaleparterne er enige om at afsætte midler til en række områder, der skal bidrage til at gøre vores kommune endnu mere attraktiv at bo og etablere sig i.

Boligudvikling

Aftaleparterne ønsker fortsat en langsigtet boligstrategi, der kan imødegå boligefterspørgslen, bidrage til udvikling i hele kommunen og understøtte målsætningen om at blive flere borgere i Sønderborg Kommune. Der er fokus på både det private og almene boligbyggeri.

På nuværende tidspunkt er der igangsat/igangsættes alment byggeri på de erstatningsarealer, som indgik i forbindelse med omdannelsesområdet Nørager/Søstjernevej: Sundquistgade, Vollerup og Kasernegrunden. Hertil kommer, at der er almene boliger under etablering ved Højlykke i Rinkenæs, Borggårdsvænget i Nybøl, Jeppesdam i Guderup og ved Broager Plejecenter. Der er udarbejdet lokalplaner for Politigrunden i Gråsten og Østerhaven i Nordborg. Der arbejdes aktuelt med etablering af studieboliger på Sydvang i Sønderborg.

I Augustenborg er der ligeledes godt gang i boligudbygningen af både 20 nye private parcelhusgrunde ved Osbæk, 20 ældrevenlige boliger tæt på plejecentret Amaliehaven samt klargøring af arealer på havnen. Aftaleparterne ønsker, at arbejdet med nye parcelhusgrunde ved Osbæk fremmes.

Sagsbehandling i Teknik, Miljø og Bæredygtighed

Sønderborg Kommune er i fuld gang med den grønne omstilling samtidig med, at der fortsat er en høj aktivitet i forbindelse med Nordborg Resort, byggerier, veje og cykelstier. Aftaleparterne ønsker at tilføre ressourcer til forvaltningen Teknik, Miljø og Bæredygtighed med henblik på at sikre øget kapacitet og flere kompetencer til at sagsbehandle såvel den løbende række af "almindelige" sager samt de mange store udviklingsprojekter som VE-, PtX- og Rensningsanlæg, der præger de kommende år.

Aftaleparterne forventer, at der årligt kan opkræves et sagsbehandlingsbidrag fra store projekter på årligt 200 t. kr., samt at der kan forventes øgede indtægter fra garantiprovision på 2.000 t. kr. i 2027 og 3.000 t. kr. i 2028 i sammenhæng med, at kommunen stiller garantier for låneoptag.

Aftaleparterne afsætter i alt 4.400 t. kr. fra 2025 og fremefter til personale i plansager, til byggesagsbehandling og til vand- og miljøsager samt med henblik på, at der allokeres personaleressourcer til at støtte det lokale arbejde med at omsætte de vedtagne bystrategier til konkrete initiativer, der kan implementeres af de lokale ildsjæle.

Aftaleparterne beder, henset til de tilførte midler, udvalgene Teknik, By og Bolig, Natur, Klima og Miljø samt Bæredygtighed og Landdistrikter om i samarbejde at udarbejde reviderede prioriteringslister. Der skal løbende ses på muligheden for at optimere processer og arbejdsgange.

Erhvervsfremmeindsats

Aftaleparterne omlægger midlerne, der anvendes til erhvervsfremme, og afsætter midler til arbejdet med realisering af Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst, at øge indsatsen inden for turisme og handel samt til fyrtårnsprojektet Project Zero.

Aftaleparterne omlægger erhvervsstøtten ved at reducere underskudsgarantien til lufthavnen således, at der frigøres 3.500 t. kr. årligt i perioden 2025-2028. Aftaleparterne forventer, at udvalget for Erhverv og Grøn Vækst disponerer det årlige budget på 2.500 t. kr. fra 2025 og fremefter til realisering af Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst samt til en øget indsats inden for turisme og handel.

Til en øget indsats i forbindelse med Project Zero, hvor særligt samarbejdet med virksomhederne ønskes fremmet, afsætter aftaleparterne 1.000 t. kr. årligt. Virksomhedssamarbejdet skal medvirke til, at der etableres nye arbejdspladser i Sønderborg Kommune.

Handleplan for Events

Sønderborg Kommune har vedtaget en Masterplan for Events 2024-2027, hvor formålet er at styrke oplevelser, bosætning og branding. Handleplan for Events omsætter masterplanen til konkrete handlinger. Aftaleparterne tilføjer udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab 1.000 t. kr. årligt i årene 2025-2027 med henblik på, at udvalget kan støtte gennemførelsen af events i henhold til den vedtagne Handleplan for Events.

Hertugernes Augustenborg

Masterplan for Hertugernes Augustenborg blev godkendt i december 2022 og udviklingen i Augustenborg står højt på byrådets dagsorden. Hertugernes Augustenborg har et unikt kulturmiljø og aftaleparterne er enige om at søge at blive optaget på UNESCO's tentative verdensarvsliste.

Legepladser

Byrådet afsatte i budget 2024 8.000 t. kr. til etablering af nye legepladser samt 1.000 t. kr. fra 2025 og fremefter til yderligere vedligeholdelse af de nuværende kommunale legepladser.

På baggrund af opdraget i budgetaftalen har Teknik-, By- og Boligudvalget og Sundhedsudvalget påbegyndt implementeringen af forligsteksten. Derfor er Sønderborg Kommune gået sammen med Fabrikant Mads Clausens Fond (FMC) om at skabe flere attraktive legepladser og byrum i Sønderborg by. Der er i samarbejde udarbejdet et for-projekt, der omfatter havnefronten i Sønderborg, samt skabt retningen for ungeområdet ved Ungdomskulturhuset Mejeriet. Sønderborg Kommune har af budgettet disponeret 5.000 t. kr. til de to første legepladser under forudsætning af, at Fabrikant Mads Clausens Fond tilsvarende bidrager med 5.000 t. kr. Projektet står overfor at blive effektueret i 2025.

Aftaleparterne ønsker, at forvaltningen fremlægger en renoveringsplan, der rækker fem år frem og har fokus på legepladser i hele kommunen. De resterende 3.000 t. kr. af budgettet er overført til en pulje, som kan disponeres i sammenhæng med renoveringsplanen. Der er i budgetaftale 2024, som nævnt ovenfor, årligt afsat 1.000 t. kr. til vedligehold/renovering.

Aftaleparterne ønsker, at midlerne kommer i spil i 2025 til nyetablering, udbygning og renovering af legepladser på tværs i kommunen.

Der er et stort spænd i kvalitet, indhold, størrelse og fordeling af legepladser i Sønderborg Kommune. Sønderborg Kommune skal skabe aktivitetsorienterede byrum, der er særligt designet til, at børn og unge kan lege og udfolde sig.

En handleplan for legepladser skal gøre plads for nye Signaturlegepladser. Der skal fortsat arbejdes med fundraising for at skaffe yderligere midler til at skabe gode kvalitative oplevelser for vores børn, eksempelvis ved at etablere en eller flere signaturlegepladser, der skaber et miljø, som børn, forældre og turister vil køre til.

Arbejdet er forankret i Teknik-, By- og Boligudvalget samt Sundhedsudvalget.

Aftaleparterne forventer, at legepladser ved dagtilbud og skoler i udgangspunktet er offentligt tilgængelige uden for åbningstiden.

Aftaleparterne er enige om, at Børne- og Uddannelsesudvalget, i samarbejde med Hørup Centralskole, skal lave en plan for renovering af legepladsen, hvor begge parter bidrager til finansieringen.

Idræt/elitesport

Aftaleparterne tilføjer udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab 250 t. kr. årligt, med henblik på at støtte Sønderjyske Håndbold ved at øge aftalerammen.

Aftaleparterne afsætter desuden 150 t. kr. årligt til videreførelse af aftalen med FC Sønderborg og 1.000 t. kr. årligt med henblik på opbygning af elitekvindefodbold i Sønderborg/Sønderjylland.. Udvalget skal arbejde videre med projektet "Elitekvindefodbold i Sønderborg/Sønderjylland" for at udvikle indsatsen på længere sigt.

Investeringer i idrætsanlæg

Aftaleparterne tilfører udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab 5.800 t. kr. fordelt over årene 2025 og 2026.

Aftaleparterne forventer, at der heraf, i samarbejde med finansiering ved eksterne parter, disponeres op til 2.700 t. kr. til at gennemføre reovering af skydebanerne på Kær Vestermark, samt op til 2.600 t. kr. til reovering af Ulkebøl-hallen.

Det resterende beløb på 500 t. kr. afsætter aftaleparterne til, at der i løbet af 2025 skal findes en løsning på støjforordringer ved kunstgræsbanen ved Ringriderpladsen, herunder skal alternative løsninger afsøges.

Desuden skal der arbejdes med at skabe et overblik over behovet for - og udformningen af - kommende kunstgræsbaner i kommunen. Heri skal indgå vurdering af betydningen af nye EU-krav.

Belægninger på veje og cykelstier

Aftaleparterne er enige om, at der i 2025 afsættes 5.000 t. kr. ekstra til at øge kvaliteten af belægningen på veje og cykelstier, med trafiksikkerheden for øje, fordelt med 3.500 t. kr. til veje og 1.500 t. kr. til cykelstier.

Arbejdet med etablering af nye cykelstier er i fuld gang. Etableringen af cykelstierne ved Fynshav-Elstrup og Mommarmark er afsluttet. Aktuelt pågår myndighedssagsbehandling af etape 2 Buskmosevej og detailprojektering af cykelstien Broager-Nybøl.

Færdiggørelse af strækningen Skovby-Trænge planlægges i sammenhæng med reoveringen af Kegnæs-dæmningen efter stormflodsskader.

Aftaleparterne er enige om fortsat at prioritere strækningerne Lysabild-Asserballeskov og Avnbøl-Adsbøl.

Gadelys

Aftaleparterne er enige om at tilføre 1.000 t. kr. årligt fra 2025 og fremefter til udvalget for Teknik, By og Bolig med henblik på, at udvalget revurderer den tidligere beslutning om at slukke for gadebelysningen i nattetimerne. Aftaleparterne forventer, at udvalget vurderer, hvor der skal være tændte gadelys og inden for hvilket tidsrum under hensyn til tryghed og trafiksikkerhed. Vurderingen skal ses i sammenhæng med reovering/modernisering af gadelys.

Aftaleparterne ønsker derfor, at der udarbejdes en businesscase for reovering/modernisering af gadelys med henblik på energioptimering, så investeringerne kan finansieres ved låneoptag. Låneydelser forventes finansieret af tilknyttede driftseffektiviseringer.

Vejkryds ved Nordborg Resort

Nordborg Resort er inden længe klar til at slå dørene op for borgere og turister. For at sikre en hensigtsmæssig afvikling af den øgede trafik i området samt øge trafikikkerheden, afsætter aftaleparterne 5.000 t. kr. i 2025 til etablering af et vejkryds i området ved Nordborg Resort. I sammenhæng med dette skal det vurderes, om antallet af lyskryds på strækningen Bro til Nordborg kan reduceres og/eller om "grøn bølge" i lysreguleringen i højere grad kan tilpasses trafikens fremdrift.

Møllelaug for kommunens møller

Aftaleparterne afsætter i 500 t. kr. i 2025 til udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab med henblik på, at der kan gives starthjælp til etablering af et fælles møllelaug i Sønderborg Kommune.

Færgeoverfarten Hardeshøj-Ballebro

Aftaleparterne ønsker at arbejde henimod en emissionsfri færgedrift for strækningen Hardeshøj-Ballebro. En elektrificering af færgefarten vil nedbringe kommunens CO₂-udledning og derved bidrage til kommunens mål om at nå nullet i 2029 – samtidig skal det påregnes, at udgifterne til vedligehold og CO₂-afgifter for den eksisterende færge vil stige løbende i resten af færgens levetid. Aftaleparterne afsætter 1.000 t. kr. i 2025 til ekstraordinær levetidsforlængende reparation af færgen. Hertil optages lån og låneydelserne er indregnet.

Aftaleparterne er enige om, at der skal arbejde videre med en fremtidig løsning. Et konkret projektforslag, indeholdende udgiftsestimater, ønskes udarbejdet af Teknik-, By- og Boligudvalget primo 2025.

Projektudvikling af Projekt Dybbøl Banke

Aftaleparterne ønsker at støtte et udviklingssamarbejde om historieturismen: 1864, grænseland og Dybbøl Banke i et turismeperspektiv. Der afsættes hertil 500 t. kr. i 2025.

Aftaleparterne afsætter midlerne under forudsætning af, at Museum Sønderjylland er projektejer og at andre parter, som Fonden Dybbøl Mølle og den selvejende institution Dybbøl Mølle, ligeledes støtter op om udviklingssamarbejdet.

Projektudvikling: Badeland/Svømmehal

Aftaleparterne afsætter 200 t. kr. i 2025 med henblik på projektudvikling af forslag til badeland/svømmehal i Sønderborg Kommune. Forslaget skal konkretisere ønskerne om på sigt at etablere et nyt badeland/ny svømmehal i Sønderborg. Midlerne tilføres Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab.

Projektforslag skal udarbejdes i løbet af 2025.

Springvand

Aftaleparterne afsætter årligt 75 t. kr. med henblik på, at den tidligere besparelse på kommunens springvand rulles tilbage. Dermed vil springvandene være tændt i en længere periode end i dag til glæde for borgere og turister.

Aftenskolerne

Aftaleparterne afsætter fra 2025 og herefter 150 t. kr. årligt til øget støtte til aftenskolerne i sammenhæng med øgede lønudgifter jf. trepartsaftale/overenskomst.

Grøn omstilling, natur og miljø

Tilbage i 2007, længe før klima var kommet på samfundsdagsordenen, formulerede borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, forsyningsselskaber og Sønderborg Kommune en ambitiøs vision: At gøre Sønderborg området CO₂ neutralt i 2029. Denne vision blev forankret i Project Zero, som et af Kommunens fyrtårnsprojekter.

Vi er kommet rigtig langt med den grønne omstilling og Byrådet er fortsat enige om, at Project Zero og fokus på natur, miljø og den grønne omstilling skal prioriteres højt. I dette års budgetaftale er der sat midler af til en række elementer indenfor dette fokusområde.

Aftale om et grønt Danmark

KL, regeringen, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Metal, Dansk Industri, Fødevarerforbundet NNF og Landbrug & Fødevarer er den 24. juni 2024 blevet enige om en grøn trepartsaftale. Det er en aftale, som indeholder initiativer, der skal understøtte, at Danmark når i mål med den grønne omstilling. Det skal ske i form af privat skovrejsning, udtagning af lavbundsjorder, ekstensivering samt øvrige arealomlægninger med henblik på kvælstofreduktioner, CO₂e-reduktioner samt natur og biodiversitet.

Kommunerne er centrale for udviklingen og planlægningen lokalt. Med aftalen kommer kommunerne til at spille en større rolle og aftaleparterne afventer den mere konkrete udmelding herom.

Pleje af grønne områder, stier samt vej- og cykelstirabatter

Aftaleparterne er enige om, at plejen af grønne områder, stier samt rabatter ved veje og cykelstier skal opprioriteres, og afsætter derfor 1.500 t. kr. årligt fra 2025 og frem. Midlerne tilføres Natur-, Klima- og Miljøudvalget.

Aftaleparterne forventer, at der fortsat ikke går på kompromis med trafikikkerhed, tilgængelighed og vedligehold af vejanlæggene. Behovet for slåning af rabatter og kantskrap skal vurderes i forhold til at fastholde kvaliteten af – og sikkerhed ved færdsel på - veje og stier, ligesom behovet for pleje ved trafikkanlæg skal indgå.

Balancen mellem trafikikkerhedshensyn, turisme, biodiversitet og det æstetiske udtryk i vores natur skal genovervejes, og det eksisterende plejekatalog skal genbesøges. En del af processen er at forholde sig aktivt til borgerinddragelse og nærdemokrati.

Ambitionen er, at plejeplanerne bliver mere dynamiske og at det tydeligere fremgår hvornår der er truffet beslutning om reduceret pleje som følge af et ønske om at fremme biodiversitet (vild med vilje).

Klimatilpasningsanlæg i Gråsten

For at sikre at Gråsten kan bibeholdes som et attraktivt og trygt sted at bo, og forebygge skader ved kommende stormfloder og skybrud, er der arbejdet med beskrivelse af kystbeskyttelses- og klimatilpasningsanlæg i Gråsten.

Aftaleparterne afsætter til klimatilpasningsanlæg i Gråsten i alt 1.700 t. kr. fordelt over 2025 og 2026. Heraf disponeres 200 t. kr. til, i samarbejde med Gråsten Forum, at skabe merværdi i byrummet i sammenhæng med kystsikringen.

Aftaleparterne anerkender, at kystsikringsprojektet i Gråsten ikke er færdigfinansieret med de afsatte midler i 2025 og 2026. Kystsikringen i Gråsten er anslået til at koste 17-20 mio. kr., den kommunale andel vil beløbe sig til ca. 7 mio. kr. Aftaleparterne tilkendegiver, at Sønderborg Kommune er indstillet på at løfte sin andel af udgifterne, når projektet er konkretiseret.

Sti på Kær

Naturområdet Kær Vestermark, med Center for Verdensmål, har siden 2017 gennemgået en stor udvikling, hvor eksisterende bygninger er blevet renoveret, og der er etableret cykel-, gå-, og ridestier samt opført nye anlæg som Støvlen, bålhytte, bro og shelters. Området fremstår i dag som et attraktivt rekreativt naturområde.

Aftaleparterne afsætter 400 t. kr. til færdiggørelse af den sti, der skaber adgang til at gå hele vejen til spidsen af Kær Halvø.

Rent bymiljø

Aftaleparterne afsætter 215 t. kr. årligt i 2025 og herefter med henblik på en ekstra tømning af byrummets skraldespande i Sønderborg midtby og promenader i juni, juli, august og september måned.

Aftaleparterne forventer, at indsatserne om rent bymiljø koordineres med den kommende affaldsplan.

Intensiveret indsats for Flensborg Fjord

Flensborg Fjord har behov for en intensiveret indsats for at øge vandkvaliteten med henblik på at forbedre havmiljøet. En koordineret indsats planlægges i samarbejde med nabokommunerne på begge sider af grænsen, hvor målet er at gøre Flensborg Fjord til et UNESCO Biosfæreområde. Aftaleparterne afsætter hertil 300 t. kr. i 2025.

Indsatsen skal ses i sammenhæng med, at der i sidste års budgetaftale blev afsat midler med henblik på at arbejde for et bedre vandmiljø i Lillebælt, Alssund og Flensborg Fjord.

Als Stenrev

Foreningen Als Stenrev har siden 2012 arbejdet for at forbedre havmiljøet, særligt ved at genskabe fordums store stenrev og skabe leve- og opholdssteder for havets fauna. Det er lige så vigtigt at arbejde i den mindre skala, så derfor udsætter foreningen såkaldte fiskebørnehaver flere steder i vores nære farvand.

Aftaleparterne afsætter i 2025 125 t. kr. til Natur-, Klima- og Miljøudvalget med henblik på, at projektet med etablering af "fiskebørnehaver" kan realiseres.

Styrke den grønne mobilitet

Natur- Klima- og Miljøudvalget har vedtaget handleplan for grøn omstilling af persontransport. Der er derfor flere tiltag i gang på dette område.

Aftaleparterne ønsker at tydeliggøre det strategiske indsatsmål om at styrke den grønne mobilitet og ønsker at Udvalget Teknik, By og Bolig udarbejder et overblik over initiativer og tiltag, der skal styrke sammenhængen mellem kollektiv trafik, samkørsel, flextrafik m.v. En udfærdiget mobilitetsanalyse danner grundlaget for den udviklingsplan, for den samlede kollektive trafik, der er under udarbejdelse.

Øget tilgængelighed i kommunale bygninger

Aftaleparterne afsætter 200 t. kr. i 2025 til kortlægning af tilgængeligheden for borgere med handicap i kommunale bygninger.

3. Tekniske tilretninger af budgettet

Aftaleparterne er enige om, at Sønderborg Kommune skal bidrage til kommunernes fælles overholdelse af den indgåede Økonomiaftale mellem KL og regeringen. Forvaltningen bemyndiges derfor til at tilpasse budgettets reserver og/eller fordelingen mellem drift og anlæg i det omfang dette måtte være nødvendigt.

Aftaleparterne bemyndiger ligeledes forvaltningen til at tilpasse budgettet (investeringer og finansiering) i forhold til konkrete tids- og betalingsplaner, forudsat at der alene sker forskydninger mellem årene 2025-2028, således at den budgetterede kassebeholdning i 2028 bibeholdes uændret.

Aftaleparterne er enige om, at Byrådet først i forbindelse med 2. behandlingen af budgetforslaget for 2025-2028 endeligt tager stilling til, om budgettet skal baseres på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag eller om der vælges selvbudgettering. Dette afhænger for Sønderborg Kommune primært af, om et flertal af landets kommuner vælger at selvbudgettere. Vælger kommuner, der udgør flertallet af befolkningen, at selvbudgettere, kan det, af hensyn til den forventede negative efterregulering i 2028, være mest fordelagtigt at følge flertallet.

4. Underskriftsside

Sønderborg d 30. september 2024

Erik Lauritzen, Borgmester

Preben Storm, Socialdemokratiet

Kirsten Bachmann, Slesvigsk Parti

Bo Kleis Christensen, Nye Borgerlige

Tage Petersen, Venstre

Stefan Lydal, Dansk Folkeparti

Asger Romme Andersen, Enhedslisten

Bilag 1. Overblik - ændringer til budgettet

Driftsvirksomheden

Nr.	Tiltag/element (beløb i 1.000 kr.)	2025	2026	2027	2028
Udvidelser – i alt		17.875	19.125	21.175	18.540
1.	Botilbuddet Bosager - drift			1.800	1.800
2.	Konsulent i forvaltningen Børn, Uddannelse og Sundhed	650	650	650	650
3.	Socialfaglig konsulent i forvaltningen Børn, Uddannelse og Sundhed	625	625	625	
4.	Socialrådgivere i forvaltningen Børn, Uddannelse og Sundhed	960	960	960	
5.	Styrket inklusionsindsats og kompetenceudvikling i dagtilbud og skoler	1.800	1.800	1.800	1.800
6.	Styrket dansk- og matematikundervisning	800	2.000	2.000	2.000
7.	Social- og sundhedsfremmende skole	150	150	150	
8.	Danskundervisning i tyske skoler	150	150	150	150
9.	Unicef Børnevenlig by og kommune + Børneråd	500	750	1.000	1.000
10.	Rådgivning til unge om seksuel sundhed	300	300	300	
11.	Støtte og vejledning til unge studerende	600	600	600	
12.	Yderligere udbredelse af Solsikkesnoren		100	100	100
13.	Indførelse af sagsbehandlingsbidrag vedr. store projekter	-200	-200	-200	-200
14.	Opnormering af sagsbehandling i Vand og Miljø	1.500	1.500	1.500	1.500
15.	Opnormering af sagsbehandling i Planafdeling	1.500	1.500	1.500	1.500
16.	Opnormering af sagsbehandling vedr. byggesager	1.000	1.000	1.000	1.000
17.	Støtte til arbejdet med bystrategierne	400	400	400	400
18.	Realisering af Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst	1.500	1.500	1.500	1.500
19.	Masterplan for Turisme og Handel - øgede indsats	1.000	1.000	1.000	1.000
20.	Projekt Zero - styrket samarbejde med virksomheder	1.000	1.000	1.000	1.000
21.	Sønderjyske Håndbold - aftaleramme øges	250	250	250	250
22.	FC Sønderborg	150	150	150	150
23.	Gadelys	1.000	1.000	1.000	1.000
24.	Springvand	75	75	75	75
25.	Aftenskolerne	150	150	150	150
26.	Pleje af grønne områder, stier samt vej- og cykelstirabatter	1.500	1.500	1.500	1.500
27.	Rent bymiljø	215	215	215	215
28.	Intensiveret indsats for Flensborg Fjord - samarbejde med nabokommunerne	300			

Driftsreduktioner i alt		-7.500	-3.500	-3.500	-3.500
29.	Investering ved arbejdspligt finansieres af mindreforbrug i 2024, der søges overført til 2025, inden for Arbejdsmarkedsudvalget (anlæg)	-4.000			
30.	Reduceret underskudsdekning af lufthavnen mhp. finansiering af erhvervsfremmeindsats (udløber i 2029)	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
I alt driftsvirksomheden		10.375	15.625	17.675	15.040
	Heraf serviceudgifter	14.375	15.625	17.675	15.040
	Serviceudgifter i alt herefter	4.172.418			
	Vejledende servicevækstramme	4.204.139			

Anlægsvirksomheden

Nr.	Tiltag/element (beløb i 1.000 kr.)	2025	2026	2027	2028
1.	Botilbuddet Bosager	500	4.500		
2.	Familiepolitik	250			
3.	Musikforløb i daginstitutionerne	250	250	250	
4.	Udvidelse af tandklinik	2.000	1.500		
5.	Daginstitution i Dybbøl - projektudvikling	500			
6.	Børneunivers Rinkenæs	500			
7.	Ungekultur	250	250	250	
8.	Anlægspulje vedr. studieboliger - midlertidige og evt. indskudskapital	3.000	3.000		
9.	Investering i forbindelse med Arbejdspligt (se driftsreduktion)	4.000			
10.	Handleplan for Events 2024-27	1.000	1.000	1.000	
11.	Bidrag til opbygning af elitesport for kvinder	1.000	1.000	1.000	1.000
12.	Investeringer i idrætsanlæg	2.900	2.900		
13.	Belægnings på veje og cykelstier	5.000			
14.	Vejkryds ved Nordborg Resort	5.000			
15.	Starthjælp til etablering af møllelaug	500			
16.	Færgen Bitten - reparation	1.000			
17.	Medfinansiering af projektudvikling for Projekt Dybbøl Banke	500			
18.	Badeland/svømmehal - projektudvikling	200			
19.	Kystsikring i Gråsten (Klimatilpasningsanlæg)	500	1.000		
20.	Kystsikring - merværdi i dialog med lokalområdet	200			
21.	Sti på Kær - færdiggørelse	400			
22.	Als Stenrev - projekt fiskebørnehaver	125			
23.	Øget tilgængelighed i kommunale bygninger	200			
24.	Ikke disponeret af rammen på 45 mio. kr. - tilføres anlægsråderum	325			
I alt anlægsvirksomheden		30.100	15.400	2.500	1.000
	Anlægsniveauet netto herefter	242.412	171.42	156.728	155.700
	Anlægsniveauet brutto herefter	254.926			
	Råderum til fremtidige prioriteringer	339	26.337	32.037	37.537

Nr.	Finansiering - Tiltag/element (beløb i 1.000 kr.)	2025	2026	2027	2028
1.	Øgede indtægter fra garantistillelser			-2.000	-3.000
2.	Lånefinansiering af Færgen Bitten	-1.000			
3.	Låneydelser Færgen Bitten		60	60	60
I alt	Finansiering	-1.000	60	-1.940	-2.940

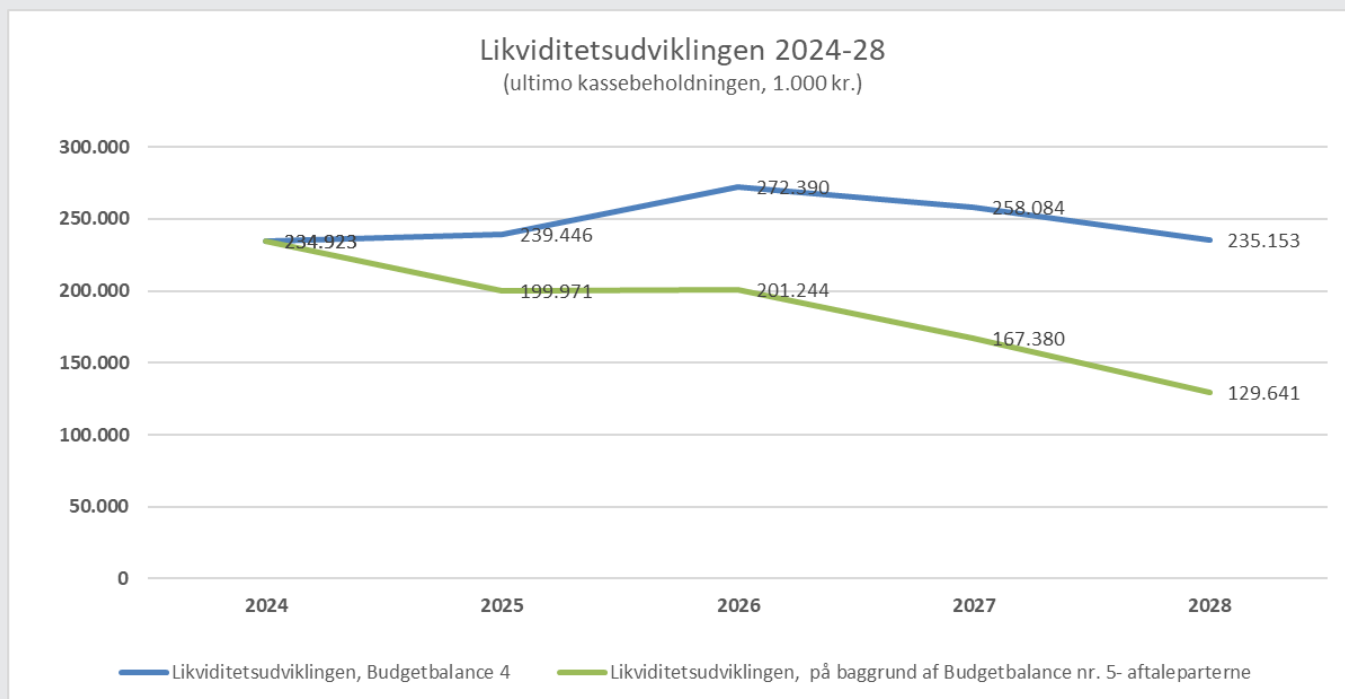

Bilag 2. Budgetbalance 5 2025-2028

Budgetteret resultatopgørelse 2025 -2028				
Budget for Sønderborg Kommune				
Økonomisk overblik (beløb i hele 1.000 kr. - netto)	2025	2026	2027	2028
	Årets prisniveau			
INDTÆGTER I ALT	-6.247.787	-6.496.382	-6.720.101	-6.916.420
Regeringens ekstra finansieringstilskud på 1,8 mia. kr - Sønderborg Kommunes an	-39.000			
Øvrige forslag	0	0	0	0
DRIFT SUDGIFTER				
Serviceudgifter	4.158.043	4.108.382	4.096.531	4.088.274
Øvrige forslag	14.375	15.625	17.675	15.040
Serviceudgifter i alt	4.172.418	4.124.007	4.114.206	4.103.314
Overførselsudgifter/medf. af sundhedsvæsenet m.m.	1.867.236	1.906.255	1.975.015	1.976.015
Øvrige forslag	-4.000			
DRIFT SUDGIFTER I ALT	6.035.654	6.030.262	6.089.221	6.079.329
RENTER				
Renter inkl. indtægter (netto)	2.374	-2.944	-2.944	-2.944
Øvrige forslag				
Pris- og lønregulering af udgifterne, jf. KL		199.397	405.928	616.430
Pris- og lønregulering af nye udgifter		586	1.323	1.708
ØKONOMISK RÅDERUM/RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-248.759	-269.081	-226.573	-221.897
ANLÆG	212.312	156.022	154.228	154.700
Øvrige forslag	30.100	15.400	2.500	1.000
Pris- og lønregulering af anlægsudgifterne (kun basisbudget)	0	1.192	2.375	3.602
RESULTAT AF DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE	-6.347	-96.467	-67.470	-62.595
FORSYNINGSVIRKSOMHEDER I ALT	0	0	0	0
FINANSIERING				
Øvrige finansforskydninger	-59.453	-2.958	-2.958	-2.958
Afdrag på lån	116.752	118.092	126.232	126.232
Optagelse af lån	-15.000	-20.000	-20.000	-20.000
Øvrige forslag	-1.000	60	-1.940	-2.940
FINANSIERING I ALT	41.299	95.194	101.334	100.334
ÅRETS KASSEBEVÆGELSE, FORØGELSE (+) / FORBRUG (-)	-34.952	1.273	-33.864	-37.739
Tabellen viser korrigeret budget på baggrund af byrådets beslutning d. 28. august 2024				
Økonomiske pejlemærker				
Resultat af ordinær drift:	Over -275 mio.	-245 til -274 mio.	Under -244 mio.	
Resultat af skattefinansierede område:	Over -125 mio.	-113 til -124 mio.	Under -112 mio.	
Ultimo kassebeholdning	2025	2026	2027	2028
*2023 ud fra regnskabet	199.971	201.244	167.380	129.641

Bilag 3. Likviditetsudviklingen

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 64 00
E: post@sonderborg.dk
W: sonderborgkommune.dk